06/09/2020

Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ και οι Συμιακοί

/ Παράδοση

Ο Μιχαήλ Αρχάγγελος θεωρήθηκε από τους Ιουδαίους Προστάτης του Ισραήλ, από τους Χριστιανούς Προστάτης του Νέου Ισραήλ, δηλαδή της Εκκλησίας του Χριστού και στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας Προστάτης του Αυτοκράτορα και ταυτόχρονα Προστάτης του βυζαντινού στρατού ως Αρχιστράτηγος των ουρανίων στρατιών, των αγγέλων.

- Της Ελένης Ζαχαρίου – Μαμαλίγκα

Από τον 5ο, ίσως και από τον 4ο μ.Χ. αιώνα, άρχισαν οι φιλόθρησκοι Χριστιανοί να

αφιερώνουν ναούς στους αγγέλους.
Σύμφωνα με την παράδοση ο Μέγας Κωνσταντίνος ίδρυσε στην Κωνσταντινούπολη το «Μιχαήλιον» ιερό αφιερωμένο στον Αρχάγγελο Μιχαήλ.
Στη Μικρά Ασία και συγκεκριμένα στις Χώνες της Φρυγίας, κοντά στις αρχαίες Κολοσσές, όπου ο Αρχάγγελος Μιχαήλ πραγματοποίησε μέγα θαύμα, «Το εν Χώναις θαύμα», ιδρύθηκε λαμπρότατος ναός αφιερωμένος στη χάρη Του, στον οποίο επραγματοποιούντο πολλά θαύματα.
Σε ολόκληρη τη Μικρά Ασία, με εστία τη Φρυγία, οι πιστοί ευλαβούντο πολύ τους αγγέλους και ιδιαίτερα τον Αρχάγγελο Μιχαήλ. Έφθασε δε μια μερίδα, τον 4ο μ.Χ. αιώνα, να απονέμει στους αγγέλους λατρευτική προσκύνηση. Έτσι αναφάνηκε εκεί η αγγελολατρεία που οι οπαδοί της, οι αγγελικοί, λάτρευαν τους αγγέλους, αντί να τους απονέμουν τιμητική μόνο προσκύνηση.
Η Εκκλησία με τη Σύνοδο της Λαοδικείας το 363 μ.Χ. καταδίκασε ως αίρεση την αγγελολατρία με το 35ο Κανόνα της και τους αγγελικούς ως αιρετικούς. Διακήρυξε δε, ότι μόνο στο Θεό αρμόζει λατρεία, ενώ στους αγγέλους και τους αγίους απονέμεται τιμητική μόνο προσκύνηση.

Απόηχος του μεγάλου σεβασμού των Χριστιανών της Μικράς Ασίας προς τους αγγέλους και ιδιαίτερα προς τον Αρχάγγελο Μιχαήλ έφθασε στη Σύμη.
Η Σύμη μικρό, ορεινό και άγονο νησί στο στόμιο του Κόλπου της Σύμης, που περιέχεται μέσα στον ευρύτερο κόλπο της Δωρίδας, στα ΝΔ παράλια της Μ. Ασίας σαν προέκτασή της , αποτελούσε ανέκαθεν ένα ενιαίο χώρο, οικονομικό και πολιτισμικό , με την απέναντί της μικρασιατική παραλιακή ζώνη, τα Πέρα, έχοντας μαζί της εμπορικές ανταλλαγές υλικών αγαθών και πολιτιστικές αλληλεπιδράσεις.

Ως εκ τούτου, η Σύμη, καθώς είχε πυκνή επικοινωνία με τη Μ.Ασία, ενστερνίστηκε τον μεγάλο σεβασμό των εκεί χριστιανών προς τους αγγέλους και μάλιστα προς τον Αρχάγγελο Μιχαήλ.

Οι Συμιακοί, θαλασσινοί στην πλειονότητά τους, στο πρόσωπο του Αρχαγγέλου Μιχαήλ είδαν τον ταχύτατο και αποτελεσματικό Προστάτη τους στους κινδύνους της θάλασσας και της στεριάς, τον φερέγγυο Μεσολαβητή προς τον Θεό για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους, τον πρόθυμο Παραστάτη και Φύλακά τους στον δρόμο της ζωής τους.

Δεν είναι λοιπόν να απορούμε, γιατί οι Συμιακοί ίδρυσαν στη Σύμη 9 ναούς (2 Μόνες και 7 εξωκλήσσια), όσα και τα τάγματα των αγγέλων και τους αφιέρωσαν στον Αρχάγγελο Μιχαήλ.

Α΄ Οι Μονές αυτές στη Σύμη είναι:

1. Η Σταυροπηγιακή Μονή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ του Ρουκουνιώτη [:πατριδωνυμικό επίθετο από το μικροτοπωνύμιο τα Ρουκουνά ή Ρούκουνα ή απλά Μιχαήλης. Βρίσκεται στην περιοχή Μέσα Νημοράκι στην Έρεικα. Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου (:Σύναξη των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ και των λοιπών αγίων ασωμάτων και ουρανίων ταγμάτων).

2. Η Ιερά Μονή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ του Πανορμίτη ή απλά Ο Πανορμίτης.
Είναι κτισμένη στον μυχό του λιμανιού Πάνορμος ή Πάνερμος στα ΝΔ του νησιού . Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου.

Β΄Τα Εξωκκλήσια στη Σύμη είναι:

1. (Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ) – Ο Αυλακιώτης [επίθετο από το μικροτοπωνύμιο Αύλακας, ο (= χαράδρα), όπου κτίστηκε το ξωκκλήσι και το πατριδων. επίθημα – ιώτης].
Βρίσκεται στο προάστιο Πέδι. Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου.

2. (Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ) – Ο Θαρρινός.
«Εβγάλαμέ τον Θαρρινό, γιατί δώννει θάρρος αυτωνώ που κινδυνεύουν».
Βρίσκεται έξω από το Κάστρο της Πόλεως της Σύμης. Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου.

3.(Ο Αρχάγγελος Μίχαήλ) -Ο Καϊλλιώτης (από το μικροτοπωνύμιο «Τα Καϊλλή»).
Βρίσκεται στα Τσαγκριά. Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου.

4. (Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ) -Ο Κουρκουνιώτης (από το ρήμα κουρκουνώ= κτυπώ).
«Εβγάλαμέ τον Κουκουρκουνιώτη, γιατί άμμα εσβήννα τα καντηλάκια του, επάαινε κι εχτύπα την πόρτα των τσοπάννηδων που κατοικούσαν εκειά (=εκεί δα) κοντά κι εκείνοι εκαταλαβαίννα κι επααίννα κι έφτα (= άναβαν) τα καντήλια του».
Βρίσκεται κοντά στο Σωτήρη τον Μεγάλο. Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου.

5. (Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ) – Ο Κοκκιμίδης (πιθανόν από το οικογενειακό επώνυμο Κοκκινίδης).
«Επειδή η περατζάδα του που ΄νιβαίννει στον Κοκκιμίδη είναι γούλο (=όλο) κοκκινοχώματα, εβγάλα τον Κοκκιμίδη».
Βρίσκεται στην κορυφή του όρους Κοκκιμίδης. Πανηγυρίζει στις 8 Νοεμβρίου.

6. Ο Μιχαήλης του Νιμπορειού
Βρίσκεται στον μυχό του λιμανιού του Νιμπορειού κοντά στην παραλία. Πανηγυρίζει σαν σήμερα, στις 6 Σεπτεμβρίου (:Ανάμνηση του εν Χώναις θαύματος του Αρχαγγέλου Μιχαήλ).

7.(Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ) – Ο Περιβλιώτης (από το μικροτοπωνύμιο Περιβόλια). Είναι κτισμένος στο Όξω Ξίσος, ανάμεσα σε περιβόλια. Πανηγυρίζει σαν σήμερα στις 6 Σεπτεμβρίου.

Όσες Μονές και Εξωκκλήσια πανηγυρίζουν στις 8 Νοεμβρίου (: Σύναξη των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ), εορτάζουν -δευτερευόντως- και στις 6 Σεπτεμβρίου (ανάμνηση του εν Χώναις θαύματος του Αρχαγγέλου Μιχαήλ) και όσες πανηγυρίζουν στις 6 Σεπτεμβρίου εορτάζουν και στις 8 Νοεμβρίου.

Από όλες τις Μονές και τα Εξωκκλήσια της Σύμης ξεχωρίζει η Ιερά Μόνη του Αρχαγγέλου Μιχαήλ του Πανορμίτη, ο Πανορμίτης ή Παερμιώτης, που είναι και ο πολιούχος του νησιού.

Οι Συμιακοί νιώθουν για τον Αρχάγγελο Μιχαήλ αγάπη, τρυφερή στοργή, απόλυτη εμπιστοσύνη για τη δική του ανταπόκριση. Τον αισθάνονται δικό τους, συγγενή τους, πατριώτη τους, οικείο τους. Και το θαυμαστό είναι ότι τα συναισθήματά τους αυτά τα μεταγγίζουν στους ή στις συζύγους τους, στα παιδιά τους και στα παιδιά των παιδιών τους.

Σημ: Η ανωτέρω εργασία έχει δημοσιευτεί στον 39ο τόμο της ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ 1998-2003 στις σσ. 354-368.

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα : Η Ελένη Ζαχαρίου-Μαμαλίγκα γεννήθηκε στη Ρόδο από τον Κωστή Β. Ζαχαρίου, αριστοβάθμιο μαθηματικό, και την Μαρία, το γένος Γεωργίου Λογοθέτου, που κατάγονταν από τη Σύμη. Τελείωσε το Δημοτικό και το Αχιλλοπούλειο Γυμνάσιο της Ελληνικής Κοινότητας Καϊρου Αιγύπτου. Σπούδασε Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1986 αναγορεύθηκε Διδάκτωρ Φιλοσοφίας με το βαθμό «άριστα». Υπηρέτησε στη Δευτεροβάθμιο Εκπαίδευση στη Ρόδο (34 1/2) χρόνια) και στην Κάλυμνο (1 χρόνο). Είναι επίτιμη Λυκειάρχης. Κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσία της ανέπτυξε πλούσια πολιτιστική και κοινωνική δράση. Υπήρξε ενεργό μέλος του Λυκείου Ελληνίδων Ρόδου «Εργάνη Αθηνά» και πρόεδρός του επί τρεις διετίες (1971-1977). Είναι μέλος επιστημονικών εταιριών. Έχει λάβει μέρος με ανακοινώσεις σε συνέδρια πανελλήνια και διεθνή και έχει δημοσιεύσει μελέτες γλωσσικού λαογραφικού και ιχθυολογικού περιεχομένου αυτοτελώς και σε επιστημονικά περιοδικά, τιμητικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων. Είναι έγγαμη.

Πηγή: osymi.gr